

Høringsuttalelse fra Virke Gravferd

NOU 2014-2 Lik og Likskap

Virke Gravferd er enig i hovedpunktene i utredningen, og i prinsippene som er lagt til grunn. At det blir likebehandling med hensyn til gravferdskostnader i valget mellom kremasjon og kistegravlegging er bra!

Virke Gravferd vil fokusere på utredningens forslag om at gravplassforvaltningen lokalt skal betale for transportkostnaden av kiste til krematorium.

Dagens ytelse fra NAV er at nødvendig transportkostnader fra dødssted til gravplass/krematorium som overstiger 20 kilometer kan søkes refundert. Det er pårørende som kan søke om dette, og det er en egenandel, 10 % av total gravferdsstønad. Transport til krematorium utgjør ca. 1/3 av totalt transportrefusjonsutbetaling fra NAV, de øvrige 2/3 er utgifter til transport fra dødssted til gravplass.

Siden 2013 har NAVs håndtering av transportrefusjon og gravferdsstønad vært lagt til ett sentralt kompetansesenter i Hordaland, som samordner alle søknader om utbetaling av stønad ved dødsfall. Dette sikrer en effektiv og lik behandling av alle søknader.

I NOU 2014-2 hevdes det *"at stønaden til båretransport ved kremasjon svekkjer insentiva for gravplassforvaltninga til å etablere eit krematorium eller til å utvide kapasiteten ved å reinse utslippa"*.

I mange kommuner er utgifter av transport til krematorier helt ubetydelige, og Virke Gravferd tror ikke at en endring av ansvaret for transportutgifter vil føre til at en kommune vil etablere et krematorium kun for kommunens egne innbyggere. Det vil ikke være økonomisk ansvarlig å skulle opprette krematorier i hver kommune. Derimot tror vi det vil komme flere interkommunale/fylkeskommunale krematorier i fremtiden.

Mange gravferdsseremonier gjennomføres fra kirker/kapell og avsluttes med utbæring til begravelsesbil for videre transport til gravplass eller krematorium. Hvis gravplassmyndigheten skal ha ansvaret for transporten, kan vi se for oss noen forskjellige scenarier:

1. Utbæring til byråets begravelsesbil for videre transport direkte til krematoriet. Gravplassmyndigheten bærer kostnaden.
2. Utbæring til byråets begravelsesbil for videre transport til gravplassmyndighetens mottak/oppbevaring hvor gravplassmyndigheten overtar ansvaret for videre transport til krematoriet. Kostnadsansvar for transporten til mottak/oppbevaring må avklares.
3. Utbæring fra kirke/kapell til gravplassmyndighetens egen bil, som tar over videre transport. Dette vil sette krav til bilens beskaffenhet for å opprettholde verdigheten i

gravferdsoppdraget. I dag finnes det to kommuner som har egne biler til transport til krematorium, Haugesund og Asker. De benytter varebiler med plass til 4 kister. De henter kister fra eget oppbevaringssted, og regner dette som "interntransport", og vi er ikke kjent med hvilke vurderinger til en verdig transport som ligger til grunn for denne praksis. Det vil etter vårt syn være utenkelig å benytte slike varebiler til utbæring etter en gravferdsseremoni, med familien til stede som en avslutning for familien.

4. I tilfeller hvor seremonisted ligger ved oppbevaringssted kan det oppstå utfordringer med å avslutte seremonien med utbæring. Skal kisten bæres ut og inn til oppbevaringssted, eller skal kisten settes i bil som kjører "en runde" for så å plassere kisten på oppbevaringssted når forsamlingen har forlatt området?
5. Når kister settes til oppbevaring (oppsamling for kjøring til kremasjon) vil det sette krav til logistikk for å hindre at 10-dagers fristen i Gravferdsloven blir brutt.

Punkt 2 og 3 ovenfor vil kreve at gravplassmyndigheten må etablere oppbevaringsrom med kjøling, i henhold til gjeldende hygieneforskrifter.

Forslaget om at gravplassforvaltningen lokalt skal betale for transportkostnaden av kiste til krematorium vil ha en positiv effekt for pårørende som i dag ikke kan søke transportrefusjon. I Oslo og mange andre steder hvor avstanden til krematoriet er mindre enn 20 kilometer (dagens ordning) vil pårørende selv måtte betale transportkostnaden. Dersom utvalgets forslag blir gjennomført, vil da gravplassmyndigheten ta hånd om denne kostnaden. Disse pårørende vil i så fall få lavere gravferdskostnader. I tilfeller hvor den totale avstanden er over 20 kilometer, vil pårørende fortsatt belastes egenandel som i dag.

På den annen side vil en gravferd kunne bli dyrere for noen pårørende, dersom gravplassmyndighetens overtagelse av båretransport medfører at de pårørende ikke får refundert noe av transportutgiftene, når den totale avstanden kommer under 20 km.

Et annet argument mot å legge ansvaret for transportkostnaden til gravplassforvaltningen er at dette vil bryte med likhetsprinsippet. En transport fra seremonisted til krematorium vil være uten kostnad for pårørende, mens en tilsvarende transport til gravplass vil bli belastet pårørende.

Den delen av utredningen som berører transportkostnader vil krematorium vil ikke ha noen økonomisk konsekvens for sentrale myndigheter. Overføring av de samme midler på statsbudsjettet fra NAV til kommunen blir eneste endring. Som nevnt i foregående avsnitt vil det øke kostnaden for det offentlige i noen kommuner, og i kommuner hvor man kan effektivisere transporten vil det kunne redusere kostnaden noe. I alle tilfeller vil det medføre et administrasjonsarbeid hos alle gravplassforvaltningene – både for å besørge finansieringen vis á vis kommunen, og for gjennomføring av selve transportoppgaven. Dette vil ikke være effektivt og vil ikke skape likhet.

Virke Gravferd ber om at dagens ordning videreføres. NAVs kompetansesenter for hele landet vil sikre at båretransport og gravferdsstønad blir likt praktisert for alle.

Alle handlinger som utføres i forbindelse med en gravferd må utføres med verdighet, samme hvem de utføres av. Både den avdøde og de pårørende har krav på verdighet. Dette gjelder også transporten av avdøde – helt fra dødsstedet og fram til gravstedet eller krematoriet.

Virke Gravferd vil påpeke at dagens ordning ivaretar verdigheten i alle faser av gravferdsoppdraget, inkludert transporten til krematorium.

Oslo 30.september 2014

Gunnar Hammersmark
Bransjedirektør Virke Gravferd